

De Buiten-Hebriden: wandelen door Gods weefwerk

STANDPLAATS

Bertjan van de Lagemaat

Deze zomer bracht ik als Londense dominee – gewend aan de drukte van de metropool, wonend aan de rand van een van de meest drukbevolkte gebieden van Groot-Brittannië – door op een van de meest afgelegen en verlaten delen van het Verenigd Koninkrijk: *The Outer Hebrides* oftewel de Buiten-Hebriden. Het zijn de verst gelegen bewoonde eilanden ten westen van Schotland en vormen zo het meest noordwestelijke puntje van het Verenigd Koninkrijk en van continentaal Europa; IJsland niet meegetrekkend.

Ik was geïntrigeerd geraakt door die eilanden door een eerdere reis langs pelgrimsplaatsen in Schotland die ik maakte met mijn gezin. We deden daarbij verschillende eilanden aan, maar de Buiten-Hebriden lieten we toen links liggen. In diezelfde periode bekeken we een serie over de Hebriden, met als titel *The Sacred Isles* oftewel de 'Heilige eilanden'.

In het programma ging de bekende Britse tv-presentator Ben Fogle op reis naar de Hebriden en vond daar een spiritualiteit die hij nog nergens anders op de Britse eilanden zo sterk had ervaren. Ik was erdoor gegrepen. Niet alleen door de beelden van het schitterende landschap aldaar, maar ook door de verhalen die de eilandbewoners met Fogle deelden over hun spiritualiteit en het geloof, dat voor hen tegelijk als vanzelfsprekend en belangrijk werd ervaren.

Ongerept

Nieuwsgierig geworden naar die *Sacred Isles* namen we vanuit Ullapool de boot naar Stornoway op het eiland Lewis en zakten vandaar via Harris (van de Harris Tweed) af naar North en South Uist, Eriskay en Barra. De natuur op de eilanden is indrukwekkend en op veel plaatsen ongerept. De eilanden bestaan uit een bijzondere mix van ruige rotskusten, liefelijke zandstranden, veenmoerassen en onheilspellende bergtoppen.

Als je er rondloopt voel je je dicht bij en onderdeel van Gods schepping, maar ook een speelbal van de elementen. Het weer kan voortdurend omslaan. Regen en zonneschijn wisselen elkaar meerdere keren per dag af met de harde wind als een constante factor. Daar moet je als reiziger, maar zeker ook als eilandbewoner tegen kunnen. Dat overgeleverd zijn aan de elementen en het afhankelijk zijn van de hulp van de gemeenschap van mensen om je heen, speelt dan ook een belangrijke rol in de religiositeit van

de bewoners.

In een klein museum op South Uist las ik dat bij het laatste grote onderzoek naar religiositeit in het Verenigd Koninkrijk nog altijd zo'n 85 procent van de eilandbewoners op de Buiten-Hebriden aangeeft religieus en kerkelijk betrokken te zijn. Met name op de zuidelijke eilanden van de Hebriden is de overgrote meerderheid daarvan rooms-katholiek (ook de reformatie heeft de eilanden, links laten liggen).

Bijna elk gehucht heeft een kerkje en langs de weg kom je regelmatig kleine Mariakapelletjes tegen. In een van de filmpjes die werd ver-

toond verwoordde een visser wonend op het eiland Eriskay het heel mooi. „Op dit eiland zijn we afhankelijk van God en van elkaar. Als het stormt weten we dat Maria voor ons bidt en als een nieuwe vissersboot uitvaart, wordt zij eerst met wijwater gezegend door de priester.”

Turf

Die afhankelijkheid van God en van elkaar is steeds voelbaar op de eilanden. In de veenmoerassen zagen we mannen turf afsteken en 's avonds roken we hoe, zelfs in de zomer, veel huizen op het eiland nog altijd met turf worden warm gestookt. Op Uist bezochten we een kleine wolfa-

Het standbeeld van 'onze lieve vrouwe van de eilanden'. Foto: Bertjan van de Lagemaat

Als je er rondloopt voel je je dicht bij en onderdeel van Gods schepping, maar ook een speelbal van de elementen

briek, vlak bij een *community centre* (soort dorps huis, dat je in ieder gehuchtje tegenkomt en waar je kunt koffiedrinken tussen de buurtbewoners die elkaar daar ontmoeten). De wolfabriek verwerkt de wol van de schapen die door de bergen en veenmoerassen lopen en die wol wordt vervolgens door huiswevers verwerkt tot de bekende Harris Tweed, het belangrijkste exportproduct van de Hebriden.

Het geloof is nauw met het dagelijks leven van de gemeenschap, het landschap en de elementen verweven tot een schitterend weefwerk van eilanden met haar bewoners. *The Hebrides are God's Tapestry* verwoordde een lokale dichter het heel mooi. Uitkijkend over de eilanden vanaf de top van een hoge heuvel op het eiland Barra, staand bij het standbeeld van 'onze lieve vrouwe van de eilanden', kon ik niet anders dan het beamen: dit is Gods weefwerk. Die ervaring neem ik, samen met een gewezen boekenlegger van Harris Tweed met mij mee. Die gewezen boekenlegger heeft een mooi plekje gevonden in mijn huis-bijbel.

.....
In de rubriek Standplaats vertellen Nederlanders die vanuit hun geloof in het buitenland actief zijn over hun ervaringen, Bertjan van de Lagemaat is predikant in de Nederlandse Kerk in Londen